

[7, с. 55]. *Таке навчання дає змогу сформувати не лише предметні компетентності, а й життєві навички, які стануть основою для подальшого розвитку дитини як особистості.*

Особливо важливим є емоційний аспект навчання. У сучасному світі, де діти можуть стикатися зі стресами, нестабільністю, високими інформаційними навантаженнями, саме школа має бути місцем підтримки, безпеки та натхнення. Атмосфера довіри між учителем і учнями допомагає кожній дитині відчувати себе впевнено, не боятися помилок, пробувати нове, відкривати свої сильні сторони. Саме через цю призму змінюється і роль учителя: він уже не лише носій знань, а й наставник, мотиватор, партнер, який допомагає кожному учневі розкрити потенціал і повірити у власні сили.

Маючи багаторічний педагогічний досвід, я можу впевнено сказати, що успіх сучасного навчання залежить від готовності вчителя змінюватися разом зі світом, шукати нові підходи, упроваджувати інновації, але при цьому залишатися щирим, чуйним і уважним до потреб дітей. Діти відчують, коли їх люблять, коли в них вірять, коли їх підтримують, і саме це допомагає їм ставати впевненішими, сміливішими, відкритими до знань.

Освіта сьогодні – це не просто передавання інформації, а створення освітнього середовища, яке сприяє гармонійному розвитку кожної дитини. І хоча виклики освіти з кожним роком стають складнішими, у наших руках – можливість зробити навчання не лише корисним, а й захопливим, цікавим, незабутнім, таким, що залишить теплі спогади на все життя. Адже саме в початковій школі формується любов до навчання, і від того, як ми організуємо цей процес, залежить не лише академічний успіх дітей, а також і їхнє майбутнє.

Список використаних джерел і літератури

1. Гапон С. В. Інноваційні напрями розвитку сучасних методик до навчання української мови в початковій школі. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2022. 240 с.
2. Масол Л. М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу. Київ: Генеза, 2019. 208 с.
3. Масол Л. М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ: Генеза, 2020. 160 с.
4. Онищенко І. В. Сучасні розробки виховних заходів у 1–4-х класах. Харків: Основа, 2021. 128 с.
5. Суховірський О. В. Нова українська школа: методика навчання інформатики у 1–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ: Генеза, 2021. 160 с.
6. Сучасні підходи до організації ефективного освітнього процесу в Новій українській школі із врахуванням закономірностей навчання. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 180 с.
7. Сучасні розробки виховних заходів у 1–4-х класах. Київ: Видавництво «Літера», 2021. 150 с.

Новий досвід організації навчання в 1-4 класах

Пивоварова З. М., учитель початкових класів

У статті представлено авторський досвід організації навчання в початкових класах; розкрито шляхи ефективного використання інтерактивних методів, проєктного підходу, сучасних технологій та диференційованого навчання. Подано зразки окремих форм організації автором інтегрованої, ігрової, практико-орієнтованої освітньої діяльності молодших школярів; запропоновано застосування низки цифрових сервісів.

Ключові слова: інтерактивні методи, інтерактивні цифрові платформи, «Ранкове коло», інтегроване навчання, метод проєктів, STEM-уроки, гейміфікація, дослідницька діяльність, «Перевернутий клас», рольові ігри, флешмоби, челенджі.

Сучасні діти живуть у світі, де технології змінюють усе, а інформація доступна за секунду. Це кидає виклик традиційній освіті: просте заучування вже не працює. Натомість важливо вчити аналізувати, критично мислити й працювати в команді. Як зробити навчання в 1-4 класах цікавим і практичним?

Основна мета – зробити навчальний процес не лише результативним, а й захопливим, аби діти з легкістю застосовували здобуті знання у повсякденному житті. Важливу роль у цьому відіграє взаємодія між учителями, батьками й учнями, адже саме вона формує сприятливе середовище для розвитку та навчання [1]. За даними міжнародних досліджень [3], інтерактивні та проєктні методи не лише допомагають краще засвоювати матеріал, а й розвивають критичне мислення, творчі здібності та соціальні навички. Це особливо актуально для молодших школярів, яким важливо навчатися в цікавий, різноманітний спосіб, що відповідає їхнім віковим потребам. Згідно з ідеями Джона Дьюї [5], навчання має бути орієнтованим на досвід учня та стимулювати активне мислення. Це означає, що школярі повинні брати участь у процесі пізнання, а не просто засвоювати готові знання. Використання інтерактивних методів сприяє підвищенню мотивації та активному залученню учнів у навчальний процес [4]. Це означає, що школярі повинні брати участь у процесі пізнання, а не просто засвоювати готові знання.

Які ж основні виклики сучасної початкової школи? Перш за все, це зміна поколінь. Сучасні діти народились у цифрову епоху й мають інший стиль сприйняття інформації. Вони краще засвоюють матеріал через відео, інтерактивні вправи та гру. Пояснення граматичних правил може бути ефективнішим через використання інтерактивних платформ, таких як LearningApps, де учні можуть виконувати вправи у форматі ігор, вікторин і завдань на відповідність. Це сприяє глибшому розумінню матеріалу та закріпленню знань у цікавій формі. Змінюється і роль учителя: він не є більше єдиним джерелом знань, а виступає наставником і фасилітатором, який допомагає дітям самостійно шукати інформацію, аналізувати її та застосовувати на практиці. Під час проведення дослідницьких мініпроєктів діти працюють у групах і шукають відповіді на запитання, замість того, щоб

о
т
р
и
м
у
а
т
и

Одним із викликів сучасності є диджиталізація освіти. Використання технологій є необхідним, адже вони роблять навчання більш захопливим і

г
о
т

ефективним. Однак важливо зберігати баланс між цифровими інструментами та традиційними методами. На мою думку, інтерактивна дошка й навчальні платформи можуть покращувати засвоєння матеріалу, але водночас необхідно приділяти увагу рукописним завданням, читанню з паперових носіїв і живому спілкуванню, щоб розвивати різносторонні навички учнів. Уміння розуміти й керувати своїми емоціями є важливим для успішного навчання та соціальної взаємодії. Діти вчаться розпізнавати власні емоції та емоції інших, висловлювати їх конструктивно й вирішувати конфлікти мирним шляхом. Ефективними є рольові ігри, коли діти програють ситуації, що допомагають зрозуміти почуття інших (наприклад, «Як підтримати друга у скрутній ситуації»). Здобувачі освіти краще запам'ятовують навчальний матеріал, якщо бачать його застосування в реальному житті. Замість звичайного вивчення одиниць вимірювання довжини пропоную учням виміряти предмети у класі, у своїй кімнаті. Це сприяє практичному застосуванню знань для реальних вимірювань.

На основі власного досвіду виокремлю декілька ефективних методів навчання, які успішно реалізую у своїй роботі. Кожен із них сприяє розвитку ключових компетентностей та допомагає зробити навчання більш цікавим і ефективним.

1. «Ранкове коло»

Тема: «Мої почуття». Кожна дитина по черзі називає настрій, з яким прийшла в школу. Учитель підтримує відвертість і створює доброзичливу атмосферу.

Гра «Компліменти»: кожен говорить добрі слова своєму сусідові, розвиваючи вміння помічати позитивні риси в людей.

«Новини дня» – діти діляться цікавими подіями, які сталися з ними напередодні, тренуючи вміння розповідати, висловлювати свої емоції, ставити запитання однокласникам.

2. Навчання через рух

Читання: «Живі літери». Діти стають у формі літер, а інші відгадують слово чи відтворюють слова рухами тіла.

Математика: гра «Жива лінійка» – учні по черзі займають місце в рядку, вибудовуючи себе по зростанню, номеру в журналі, даті народження.

Орієнтування у просторі: гра «Жива карта» – діти позначають своїм розташуванням сторони світу, уявляють себе елементами природи (наприклад, як вода рухається по організму, як працюють суглоби, як їжа проходить через травну систему).

3. Креативні домашні завдання

Читання: намалювати комікс за прочитаною казкою або створити альтернативне закінчення відомої історії.

Математика: завдання «Детективний квест» – вигадати та розв'язати загадкову історію, що містить математичні задачі (наприклад, знайти загублений скарб за допомогою обчислень).

ЯДС: провести вдома власний експеримент: дослідити, як рослини п'ють воду (використовуючи фарбовану воду та квітку з білими пелюстками).

4. Інтегроване навчання

Українська мова - ЯДС - образотворче мистецтво.

Тема «Організм людини: органи чуття». Діти читають казку про органи чуття, проводять експерименти, щоб зрозуміти їхню функцію (наприклад,

визначають предмети на дотик із заплющеними очима), а потім створюють «карту відчуттів», малюючи відповідні органи й асоціації до них.

Математика - ЯДС.

Тема «Будова тіла людини». Учні вимірюють довжину своєї стопи, руки, зросту, порівнюють пропорції тіла, а також обговорюють, як воно змінюється з віком. Виконують вправи на визначення серцебиття до і після бігу, аналізуючи зміни.

Математика - фізкультура.

Тема «Рух і здоров'я». Виконуючи фізичні вправи, діти рахують кількість стрибків, обчислюють середнє значення, порівнюють результати у групах, вимірюють пульс до та після навантаження.

5. Спільні активності з батьками

Проект «Сімейний герб» – створення герба сім'ї та його презентація в класі.

Готування разом: попросити дітей приготувати вдома здоровий сніданок із батьками, а потім розповісти про процес та інгредієнти.

Мінідослідження «Рецепти моєї родини» – зібрати та описати сімейний рецепт, записати відео про приготування страви.

Сучасна початкова школа має бути не лише місцем здобуття знань, а й простором для всебічного розвитку дитини. Тут учні навчаються комунікації, критичного мислення, емоційного інтелекту та творчого підходу до вирішення завдань [4]. Важливим аспектом є розвиток навичок самостійного навчання, адаптації до змін і вміння працювати в команді. Для цього в освітньому процесі використовують такі підходи, що сприяють ефективному засвоєнню матеріалу та формуванню навичок ХХІ століття, роблять уроки ЯДС цікавими, практичними й ефективними.

Метод проєктів

Тема: «Як працюють наші органи?»

Проект «Лист від органів» – діти пишуть від імені певного органу (наприклад, «Я – серце!») і розповідають, як він працює, що любить і що йому шкодить.

Розвиває: креативність, уміння узагальнювати інформацію.

Проект «Мій здоровий день» – діти складають розпорядок дня з корисними звичками (режим харчування, спорт, сон).

Розвиває: навички планування, відповідальність.

STEM-уроки

Тема: «Як працює кровообіг?»

Експеримент: «Модель кровоносної системи» – учні з трубочок і червоної води роблять спрощену систему судин і спостерігають, як рухається «кров».

Розвиває: розуміння анатомії, практичні навички.

Тема: «Як працюють м'язи?»

Експеримент: Діти пробують тримати предмет різної ваги та порівнюють, як працюють м'язи.

Розвиває: дослідницькі навички, спостережливість.

Гейміфікація

Тема: «Будова тіла людини»

Гра «Збери людину» – діти отримують розрізані частини тіла (органи, кістки, м'язи) та складають у правильному порядку.

Розвиває: логіку, уважність.

Дослідницька діяльність

Тема: «Чому нам потрібний сон?»

Завдання: учні кілька днів записують свій час сну та спостерігають, як він впливає на самопочуття.

Розвиває: критичне мислення, самоспостереження.

Тема: «Чому ми дихаємо?»

Експеримент: діти дмуть на дзеркальце й спостерігають, як утворюється конденсат — доказ видиху вологи.

Розвиває: наукове мислення.

Перевернутий клас

Тема: «Як правильно харчуватися?»

Домашнє завдання: подивитися відео про корисні та шкідливі продукти.

На уроці: діти працюють у групах – сортують продукти за категоріями «корисне» / «шкідливе».

Розвиває: самостійність, відповідальність.

Рольові ігри

Тема: «Лікарі різних спеціальностей»

Гра «Ми – лікарі» – учні «лікують» пацієнтів (інших дітей), ставлять діагнози, дають поради.

Розвиває: комунікацію, увагу.

Тема: «Чисті руки – здоров'я»

Сценка: один учень – «мікроб», інший – «мило», інші – діти, які «вчаться» правильно мити руки.

Розвиває: соціальні навички, знання про гігієну.

Флешмоби та челенджі

Тема: «Будь здоровим!»

Челендж «Фруктовий день» – учні приносять фрукти, фотографують свої корисні перекуси.

Флешмоб «Зарядка разом» – учні разом виконують руханку під музику.

Розвиває: здорові звички, колективну взаємодію.

Висновок. Сучасна початкова школа — це не лише передача знань, а й формування ключових компетентностей ХХІ століття: комунікації, критичного мислення, емоційного інтелекту й творчості. Використання інтерактивних методів, проектного підходу, сучасних технологій та диференційованого навчання забезпечує всебічний розвиток дитини й готує її до майбутніх викликів. **Моя мета** – створити безпечне, комфортне та надихаюче освітнє середовище, у якому кожна дитина відчуває себе впевненою, зацікавленою, вмотивованою до навчання. Інтегроване, ігрове та практико-орієнтоване навчання сприяє не лише засвоєнню знань, а й розвитку навичок, необхідних для успішного життя. Адже головне завдання початкової школи — допомогти дітям стати самостійними, допитливими та впевненими у власних силах особистостями, готовими до навчання впродовж усього життя.

Список використаних джерел:

1. Концепція нової української школи [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України : Нова українська школа. URL: : <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.html>

2. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи (Ч. 2). 2017. URL: <https://nus.org.ua/articles/integrovane-navchannya-tematychnyj-i-diyalnisnyj-pidhodychastyna-2/>
3. Інтерактивне навчання та розвиток критичного мислення: дослідження впливу методів навчання. Париж: ЮНЕСКО, 2022. 230 с. (С. 112–130).
4. Нова українська школа: поради для вчителя. Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
5. Дьюї Дж. Як ми мислимо. Київ: Основи, 2000. 280 с. (С. 45–78).
6. Шумілова І. Ф. Новітні технології викладання освітніх галузей у початковій школі. Олді+, 2023. 248 с.

Новий досвід організації навчання першокласників

Світлана АРТЮХОВА,

учитель початкових класів

комунального закладу «Харківська гімназія № 71

Харківської міської ради Харківської області»

artjuhova864@gmail.com

У статті висвітлено авторський досвід організації освітньої діяльності першокласників в умовах дистанційного навчання; розкрито можливості різних цифрових сервісів для організації навчання першокласників в онлайн-форматі, що робить його ефективним і цікавим для молодших школярів.

Ключові слова: дистанційне навчання, онлайн-урок, Zoom, «кімнати для групової роботи», робота в парах, презентації, Google Classroom, Google Forms, анімація, онлайн-ігри, онлайн-вправи, YouTube, Kahoot, JustClass.

Війна в Україні кардинально змінила освітній процес, змусивши педагогів швидко адаптуватися до нових реалій і перейти на дистанційне навчання. Організація освітнього процесу у воєнний час стала складним викликом, що потребує не лише технічної підготовки, а й психологічної гнучкості. У нинішніх умовах саме дистанційна форма навчання є найбільш безпечною та доцільною.

Продумана система навчання, що полягає у виборі платформи та розкладу онлайн-уроків, забезпечує ефективність освітнього процесу. Водночас варто пам'ятати, що війна впливає на емоційний стан дітей, а також на їхню здатність зосереджуватися та засвоювати матеріал. Постійний стрес, у якому живуть українці, особливо позначається на наймолодших, роблячи їх більш вразливими.

У цій ситуації важлива роль педагога – не лише навчати, а й підтримувати учнів та їхніх батьків, допомагаючи їм упоратися з труднощами, зберегти мотивацію, адаптуватися до нових умов навчання.

Тому сьогодні перед учителями нові виклики – зацікавити дітей, знайти нові дієві форми комунікацій в онлайн-форматі. Дистанційне навчання буде результативним, якщо воно посилене для всіх учасників освітнього процесу.

Для забезпечення якісного навчання в онлайн-форматі є широкий вибір освітніх платформ, які надають інструменти для організації уроків, спільної роботи, тестування та зворотного зв'язку. Учителі можуть використовувати ці ресурси для проведення відеозаписів, створення інтерактивних завдань, автоматизованого оцінювання та персоналізованого навчання, що значно підвищує ефективність дистанційного навчального процесу.